

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 16 kor
 Negyedévre... — 4 "

Helyben bázisos hordva:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszavadászm
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Működésének és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 10.

A kongresszus szelleme.

Nagy, igazán országos érdeklődés mellett indult meg tegnap az autonómiai kongresszus tárgyalása. Meg is érdemi az érdeklődést, hisz a magyarországi katolikus egyház jövő sorsa függ e kongresszustól.

Más tekintetből is érdemes odafigyelni a kongresszusra — tanúság reá a tárgyalás első két napja.

Olyan beszédek hangzottak el már idáig is a kongresszuson, a melyeknek nem volt idáig szokva a magyarországi kath. közönség. A 70-iki autonómiai kongresszuson a liberális szellem uralkodott, még pedig ennek is a legszélsőbb, legradikálisabb iránya, melyet Deák Ferencz tekintélye is alig tudott visszaszorítani.

A püspöki jurisdictio csorbitására való törekvés annyira ment, hogy még a dogmák felett is ők akartak itélkezni. A hierarchia tekintélyét valósággal lábba tiporták. Követelték nemcsak a vallás- és tanulmányi alapnak, hanem a püspöki és káptalani vagyonnak kezelését is, még pedig nagyon is kommunisztikus formában. Így aztán nem csuda, hogy az elaboratum is — fiókban maradt, Trefort miniszter fiókjában, a minek különben a Tiszakormány volt legfőbb oka.

A mostani kongresszuson más szellő lengedez, más szellem nyilvánul meg. A liberális teoriáknak, a radikális irányzatnak nem akad szónoka. Az episcopatusnak isteni eredetű jogait még a legtávolabbról sem érinti egyetlen egy szónok sem.

Az egyház szeretete, az egyház jogai és szabadsága iránt való lelkesedésben és buzgóságban túllicizálják egymást a szónokok. Olyan beszédeket, a minő például a Prohászkaé volt, a 70-iki kongresszuson meg sem hallgattak volna, ma pedig lánggra gyújtja, magával ragadja ellenállhatatlan erővel az egész kongresszust.

Liberálisok (inkább csak a szabadelpvüpart-hoz tartozók) vannak a mostani kongresszuson is, de ezek abban különböznek a harmincz év előtti elődeiktől, hogy nem felfelé, hanem lefelé licizálnak.

És e pontban találkoznak a kevésbé bátor és szerényebb igényű különben hitű katolikusokkal, a kiket az autonómia után való vágyakodás és szeretet arra bír, hogy megelégedjenek olyan autonómiával, a mely ugyan az ő eszményüknek sem felel meg, de ma megvalósítható és reménylik, hogy idővel fejleszhető.

Ma még nem tudni, melyik irány fog többségre jutni a kongresszuson. A mai

szavazás még nem volt döntő. Csak arról volt szó: megkezdjék-e az általános vitát mielőtt a kormány nyilatkozatát ismernék a differenciális pontokról?

A mai szavazásnál a mérsékelt győztek: a kongresszus belement a javaslat általános tárgyalásába. A közeli napok tárgyalásai alatt dönti el a kongresszus: elfogadja-e az előtte levő javaslatokat és milyen változásokat eszközöl azon?

* * *

A katolikus autonómiai kongresszus.

(II. nap.)

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jan. 10.

Ma délelőtt 11 órakor folytatta a kath. kongresszus ülését.

Ma Szapáry Gyula gróf elnökölt.

Az ülés elején egy kis parázs vita indult meg a jegyzőkönyv körül, amennyiben Rakovszky István és Zichy Nándor gróf azt akarták benne feltüntetni, amit tegnap is vitattak, hogy nem határoztak a fölött, melyik elaboratumot tárgyalják?

Ugron Gábor is hozzászólt s végre az elnök kijelenti, hogy e fölött a kérdés felett nem is határozhattak, mert azt csak szavazással érthették volna el, ez pedig — a hozzászólások előtt — imparlamentáris.

Ezután Schlauch Lőrincz bibornok, az igazoló bizottság elnöke több tagnak igazoltatását jelenti be.

Következett a napirend: a 27-es bizottság új elaboratumának tárgyalása.

A trójai faló.

Simonyi-Semadam Sándor: Mikor két év előtt a kongresszust elhalasztták, már akkor hallatszottak hangok, melyek azt mondták, hogy ez az indítvány a trójai faló, melylyel beakarják csempészni az autonómia megsemmisítését, de úgy, hogy az odiumot a másik félre hártják. Indítványt nyújt be, hogy a 27-es bizottság precizizozza még az érdembeli tárgyalás előtt azokat a pontokat, melyekkel a kormány nem ért egyet. Ezeket joggal akarják tudni. Azt hiszi, hogy Apponynak, az ő egyenes jellemével, az ő tiszta katolikus érzelmeivel nehéz dolog ily rossz ügyet szolgálni. Mert ha a kormány nem akar autonómiát adni, akkor mondja meg és ne játszó velünk. (Ugy van! a kisebbségben).

Saághy Gyula nem tartja kielégítőnek az új elaboratumot, de Apponyi tegnapi nyilatkozatát elegendőnek tartja. Az indítványt nem fogadja el, mert igaza van Apponynak. Örülünk kell, hogy nem állunk szemben hivatalos nyilatkozattal, a mit végszónak kellene tennünk.

Nem vásárcsarnok.

Rakovszky István: Ez nem vásárcsarnok, ahol kufárkodni akarunk a kormányval, ez kath. kongresszus. Három év óta spanyol-

fal mellett dolgozik a kormány. Végre színt kell vallania. Hiszen még ez az összehus-gorodott elaboratum s e biztos, hogy elfogadatik. Még erre a megalázó tartalmu elaboratumra se lehet garanciát kapni. Ez undok játék velünk. Igaza volt Veszprém püspökének egy ünnepélyes pillanatban: Meguntuk már ezt a második Montecarlot. Pártolja az indítványt. (Helyeslés.)

A differenciális pontok.

Ugron Gábor: Csak az a kérdés, mikor hozzák a kormány és a 27-es bizottság közti differenciális pontokat a kongresszus tudomására.

Nem volna-e az egyenes, férfias eljárás: előre megmondani a kormány feltételeit? Hisz nem az a célunk, hogy kelezéket állítsunk egymásnak.

Apponyi: Megmondjuk alkalmas pillanatban.

Ugron: Azt mondom, ne játszanak velünk! (Ugy van!) Ez a kongresszus nem alkalmas a játékra. Az önkormányzat feltételeket külső érintkezésében csak ott köteles elfogadni, ahol az állam törvényeivel jön összeütkezésbe.

Ha a kongresszus eltért a jogi állásponttól s ráment az alkudozás terére, ott semmi titokban nem tartható, viselje mindenki a felelősséget. Mondják meg, mit akarnak még reánk mérni, egyszerre, ne alázzanak meg egyenkint. En tudom, hogy miért küzdök. De tudni akarom azt is, ki ellen? (Helyeslés).

Az indítványt helyesli s kéri, hogy addig, míg erre választ nem kapnak, ne folytassák a kongresszust.

Apponyi Albert gróf: Az indítványt azt czélozza, hogy a 27-es bizottság adja elő működésének teljes képét. A 27-es bizottság ezt már hiteles följegyzések alapján megtette. Ha elfogadják az indítványt, a 27-es bizottság ugyanezt fogja csak újra 24 órával később előadhatni. A mi még mondani valója van a bizottságnak, azt privatim tudta meg a bizottság, ezt nem veheti be jelentésébe, azt majd annak idején előadja. Ujból tiltakozik az ellen, mintha fölök a kérdéses differenciális pontokat úgy kellene kicsikarni. Ezt ők már hetekkel előbb önként elhatározták.

Zichy Nándor gróf és Major Ferencz az indítványt pártolják, mely fölött az elnök elrendelvé a szavazást, kiderült, hogy az indítvány mellett 45-en, ellene 67 tag szavazott. Így tehát belementek az általános vitába, melyet Major Ferencz kezdett meg. Major beszédére Misuray György válaszolt, kinek érveit Major igyekezett újból megcáfolni. Apponyi beszédére csak holnap kerül a sor.

TAJÉKOZTATO.

Jan. 22. Választmányi ülés Kath. Körben.
 Jan. 26. Szigligeti-társaság felolvasó ülése a kir. kath. jogakademián.
 Jan. 26. Kath. Kör. közgyűlése.

A naszói mandátum.

Ma is tárgyal a kuria petíciót. A naszói kerületben a volt képviselővel, dr. Ciocan Jánossal szemben dr. Beck Marczel győzött 63 szónyi többséggel. Ciocan választói azon alapon, hogy Beck pártján hivatali preszió és vesztegetés folyt, megtámadták a választást s a győztes képviselő is ellenkérvényt adott be. A tárgyaláson Vavrik Béla elnököl, a petícionálókat dr. Nagy Dezső képviselte, a választást dr. Edvi Illés Károly, a hirneves jogtudós védi a választásvédő polgárokat pedig dr. Várkonyi Oszkár képviseli.

Az ítéletet holnap hirdetik ki.

A kultusz-budget a bizottságban.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap délelőtt 11 órakor Falk Miksa elnöklété alatt folytatta a vallás- és közoktatásügyi tárcza 1902. évi költségvetésének részletes tárgyalását.

A kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula kultuszminiszter és Zsilinszky Mihály államtitkár jelent meg. A költségvetést Teleki Sándor gróf referálta.

A kolozsvári Karolina-kórház alapítványai iránt Hieronymi Károly és Komjáthy Béla tették kérdést a miniszterhez, Kammere Ernő pedig a kolozsvári egyetemen műtörténeti tanszék felállítását kívánta.

Wlassics közoktatási miniszter megígérte, hogy foglalkozni fog e tanszék felállításának kérdésével.

A műegyetem tételénél Wlassics Gyula miniszter kifejti, hogy a műegyetem új épületének emelése tárgyában a pénzügyminiszter részéről a legmesszebbmenő jóakaratot tapasztalta. Ezért a maga részéről arra kéri a bizottságot, hogy miután a beruházási törvény tárgyalásánál a bizottság kimondta, hogy az új országház építésének befejeztével felszabaduló összeg elsősorban a műegyetem építésére fordíttassék, újabb határozatot e tárgyban a bizottság ne hozzon. A maga részéről reméli, hogy az építkezést még ebben az évben megkezdhetik.

Szederkényi és Komjáthy rövid megjegyzései után Wlassics miniszter kijelenti, hogy az egész építkezés hat-hét millió koronára rug.

A bizottság a tételt elfogadta.

Az ó-gyallai csillagda költségeinél Sze-

derkényi Nándor azt kérdezi, hogy a csillagdaiban tanulmányozzák-e a viharágyukat?

Wlassics miniszter felvilágosítja őt, hogy a viharágyu kérdése a földmívelési miniszter hatáskörébe tartozik.

A tankerületi főigazgatóságok tételénél Miklós Odön a tankönyvek gyakori változtatásáról panaszkodik, mire Wlassics miniszter a tankönyvbírálat módját ismertetve, megnyugtató választ adott.

Katonai egyezmény Ausztria-Magyarország és Románia között.

Bukarestből jelentik: Beavatott politikai körök teljesen hitelesnek tartják az *Echo de Paris*-nak azt a híreit, hogy Ausztria-Magyarország és Románia között legújabbán titkos katonai egyezmény jött létre. Az egyezmény feltételei a következők: Ha Ausztria-Magyarország és Oroszország között háború ütne ki, Románia a jassy-i és galatzi utvonalon 200.000 embert tartozik mozgósítani, hogy megakadályozza a déli orosz hadtest összeköttetését a kievivel. Románia csak az esetben vesz tényleges részt a hadjáratban, ha Ausztria-Magyarországra a helyzet kritikussá válnék. Ez esetben Románia támadó álláspontra helyezkednék. Ausztria-Magyarország biztosítja Románia területi épségét mindennemű orosz invázió ellen. Ez egyezményvel hozták kapcsolatba azon körülményt, hogy az utóbbi időben számos román katonatisztet vezényeltek ki szolgálattételre az osztrák-magyar hadseregbe.

Az olasz király civillistája.

Rómából távirják, hogy az olasz király a parlament új ülészakát megnyitó beszédében be fogja jelenteni, hogy civillistájának egy részéről önként lemond a nemzet javára. Az olasz király civillistája jelenleg 15 millió lira. Ebből egy millió anyját, Margit királynét illeti meg, úgy, hogy az ő rendelkezésére 14 millió áll. Hir szerint ebből az összegből a király 2 milliót akar a nemzetnek adományozni. Megjegyzendő, hogy a parlament annak idején külön apanaszt akart Margit királyné részére megszavazni, de a király kijelentette, hogy erre nincs szükség, majd ad ő egy milliót anyja udvartartására.

Tévedés? nem tévedés?

Nagy szenzációt keltett a kuriának legutóbbi ítélete, a melyben megsemmisítette Teleky gróf deési mandátumát. Egy kormánypárti mandátumot vesztegetésért! Ez maga is szenzáció, még kirívóbbá teszi azonban az esetet az a körülmény, hogy a kuria állítólag tévedés alapján hozta meg ítéletét.

Tegnap táviratunkban már hirt adtunk erről az állítólagos tévedésről. Most fővárosi tudósítónk interviewját van alkalmunk közölni, a ki magát Paiss elnököt kérdezte meg az ítélet körülményei felől. Paiss elnök kijelentette, hogy a *tévedés ki van zárva*, mert dr. Darányi egész világosan tette azt a beismerést, a melyet a kuria etetés-ítatásnak minősíthetett.

Tudósítónk jelentése az érdekes esetről következőleg hangzik:

Fölkeresvén az ítélkező bíróság elnökét Paiss Andor kuriai tanácselnököt, a nagyerdemű és köztiszteltetben álló bírót készséggel felelt a kérdésekre, többször hangsúlyozva, hogy a kuriát ítélete meghozásánál a szigorú jog és csakis ez vezette.

— Tévedés — mondotta Paiss elnök — ki van zárva.

— Hát hogyan történt a fatális beismerés dr. Darányi részéről.

— Egészen világosan beismerte, hogy gr. Teleky — a mint az ellenfél állította — a választás hajnalán maga reggelit adott 49 választójának a kastélyában.

— A bíróság kérdést is intézett hozzá e tárgyban?

— Ez nem történt meg. De nyilatkozata után felállt dr. Farkas, a kérvényező ügyvédje s a *beismerést jegyzőkönyvbe kérte venni*. Dr. Darányinak pedig erre egy szava sem volt s így a beismerés belekerült a jegyzőkönyvbe.

— Tény az is, méltóságos uram, hogy a kuria ítéletének megokolásában a vendéglátást illetőleg arra a »társadalmi állás közti különbségre« hivatkozott, a mely gróf Teleki és a választói közt van?

— Ez megfelel a valóságnak, de szükség is volt rá. Am nem áll az, hogy az eteteit-

A „TISZANTUL“ TÁRCZAJA.

Hangulat...

Irta: Deér.

Ha valaki most látná Regécz főhadnagyot, tudom elcsodálkoznék rajta. Mert a főhadnagyot mindenki olyan embernek ismerte, ki tán nem is tudja, hogy az életnek komolyabb oldalai is vannak. Örökké vig, mindig jókedvű, mulatós fiú volt, kit sohasem lehetett látni egy pillanatig se komolynak, vagy levertnek.

Most pedig az a jókedvű, bohém vértű fiú magányosan ül elegáns garzon szobájában s egész valóján meglátszik, hogy nagyon is komoly gondolatokkal bibelődik.

Ott ül a kályhája mellett egy hatalmas hintaszékben s úgy bámul maga elé elgondolkozva, szinte ábrándosan.

Valami szokatlan hangulat uralkodik rajta, mi magával ragadja a lelkét ismeretlen világba. Maga a főhadnagy sem tudja, mi van vele? Tán az ő lelkét is megszállta az a szokatlan, bizonyos tekintetben leverő hangulat, mi az embert így az esztendő kimúlásakor úgy magával ragadja.

Mit hoz a jövő? Az új esztendő hajnalhasadása vajjon új öröme, új boldogság fakadását jelenti-e? Vagy tán rosszabb, gonoszabb lesz az előbbinél? Tán még több ábránd, még több remény temetője leendő, mint volt a régi? Ugy el is lehet ezen gondolkodni?!

Regécz főhadnagy is tán ilyen hangulatnak lett a rabja. Érzí, hogy az ő lelkében is megrezeg egy hur s mintha valami olyan régen elfelejtett hangokat adna. Ugy hat reá, mintha egy régi, ismert hegedős játsszaná azt a nótát, mit úgy szerettünk hallgatni valamikor régen, — talán akkor, mikor még ott ábrándoztunk a patak vadvirágos partján s ott szedtük a kékes, szeliden mosolygó nefelejst. És mintha fájnát ez az emlékezés?

Regécz is úgy érzi, hogy valami olyan fájó érzés, vagy tán inkább valami olyan sejtélemyszerű szomorúság nehezédnek rá a lelkére.

Ezer emlék kergeti egymást agyában. Gyermekek bűbajos álmái, gondtalan ifjúság színes ábrándjai és aztán... aztán...

Megakadt itt a főhadnagy egy pillanatra. Mintha fölne tovább folytatni az ebnélkedést? Mintha valami szemrehányás féltét érezne.

És aztán?... Aztán jött a fényes katona élt a maga cifrásgáival, léhaságával, ezernyi apró kalandjaival. Hisz szép erre gondolni. Szép, mámorító az emlékezés a mulató, vidám fiukra, a gondtalan órákra, nevető szemű kacagó szép asszonyokra, rózsapiros ajkáról titkon lepott csókokra.

De hát olyan ez, mintha az ember mindig üvegházi virágok közt járna. Jól esik egy ideig a szemnek, — de aztán észre vesszük csakhamar, hogy hiányzik az illat, — mi ott csap meg bennünket a csobogó patak partján, az Isten szabad ege alatt. És akkor elfogja a lel-

künk valami erős, név nélküli vágyódás, ki, csak ki oda a hepehupás rétre, vadvirágot szedni, annak illatát élvezni. Szébb az, gyönyörűsebb minden üvegházi virágnál, — mert hisz harmatban fűdött, viharban erősödött, — nap-sugártól szépült.

És ez az, a mi hiányzik a főhadnagy életéből. Az az Isten szabad ege alatti élet, hol az ember nincs feszes attilába préselve, hol szabadabban doboghat a szív; hol az ember érzi, hogy férfi, munkára teremtve, küzdelemre hívva.

Ezt nem ismerte soha Regécz. Nem ismerte a komoly, férfias munkát. Pedig nincs ennél gyönyörűbb dolog a világon. Nincs anélkül igazi élvezet, igaz boldogság.

Tán érzi ezt Regécz is. Tán az ő lelkét is megszállta valami erős vágyódás az után az eddig nem ismert világ után. Ugy érzi, mintha valami erős akarat dagasztaná szívéét, — mintha duzzadnának izmai s egész valója csak egy után sóvárogna: dolgozni, férfiasan végigküzdeni az életet.

És mikor erre gondol, akkor mintha egy pillanatra elpirulna. Tán arra gondol, hogy addig egyebet sem tett, mint mulatott, asszonyt bolondított, — s egyébre sem volt gondja, minthogy feszes, jól sujtásozott legyen az attilája és elegáns, formás a laktópánja.

Hát biz arcába is kergetheti a vért az a gondolat minden férfinak. Mert van valami keserű megaláztatás abban a gondolatban, hogy semmit sem tettem eddig, a mivel megérdemeltem a férfi nevet.

itatott választók — a mint a lapbeli nyilatkozatok állítják — intelligens választók lettek volna. Negyvenkilenc falusi oláh volt ez, a kiket a petíció szerint, miután otthon egész éjjel ittak, azután szekereken vittek a gróf kastélyába s ott a gróf slafrokban kínálta nekik az italt.

Ennyi a kapott felvilágításunk s világosan látszik abból, hogy a dolog éppenséggel nem akként áll, a mint azt az érdekelt ügyvéd nyilatkozatában előadja — a saját mentségére. Es hogy ez így van, ideiktatjuk a kuria tárgyalásának azt a passzusát, a melyben a kérvényezők ügyvédje a 49 választóról szól:

A választókat, a kiket Hollómezőn összegyűjtöttek, megvesztegették fejenként tiztíz koronával. Ezek így is megszöktek, de a főszolgabíró csendőrökkel hozatta őket vissza s a választás előestéjén csendőrfedezettel vitte őket a gróf Eszterházy Miguel udvarába. Itt valamennyit leittatták, hajnali 4 órakor szekerekre pakkolták s így vitték be Deésre, a hol az Európa vendéglőben elzárták őket, számszerint 49 választót. Ha minden egyéb vádtól eltekint, ez a 49 szavazat feltétlenül semmis s kell, hogy a választás érvénytelenítését vonja maga után. Hivatkozik arra, hogy az illetők írásos nyilatkozatot adtak a velük történt törvényteleniségekről, azokat becsatolta a kérvényhez, de a kihallgatásukat is kéri. Es ha ez megtörtént, mivel csak a 49 szavazat leszámítása után is nem a Telekyé a többség, bizony számít a mandátum érvénytelenítésére.

Darányi erre a következő nyilatkozatot tette:

De ez nem etetés-ítás volt abból a célból, hogy a választók reá szavazzanak, mert erre csak ekkor rávenni őket, a választás napján, késő lett volna.

A bíróság aztán, melynek az elnök és jegyzőn kívül Fittler, Adám, Beck és Zachár kuriai bírák voltak a tagjai, a beismerést — beismerésnek vette s abban *abszolút érvénytelenségi okot látva*, a törvény értelmében nemcsak megsemmisítette a mandátumot, de gróf Telekyről azt is kimondta, hogy őt hat hónapon belül újra képviselővé választani nem lehet.

Liberalizmus és autonomia.

Igen helyes szempontból tárgyalja az autonomia kérdését a *Magyarország* hasábjain a kiváló publicista, *Bartha Miklós*, akit protestáns vallása nem akadályoz meg abban, hogy más vallásuaknak is megadja azt, ami őket megilleti.

Azt a kérdést veti fel, hogyan egyeztethető meg a liberalizmussal az a kiáltó egyenlőség, hogy míg a protestánsok, a gör. keleti ráczok és oláhok és az erdélyi lutheránus szászok maguk kezelik vagyonukat, dirigálják iskoláikat, egyszóval teljes autonomiával bírnak, addig a liberális kormány megtagadja ezt a katolikusoktól?

Jellemzi azután szokott színes modorában, hogy milyen különböző elvek és elemek férnek meg egymás mellett a liberális táborban, — aztán így folytatja:

»Ez az egyetemleges liberalizmus egyszerre csak fölmondja a szolgálatot. Autonomia kell nektek? Micsoda? Hogy annyi jogotok legyen, mint másnak? Hogy vagyonotokat magatok kezeljétek? Hogy középiskoláitok ügyeit magatok intézzétek? Hogy egyesüljétek és szervekdedjétek egy nagy és hatalmas kultúrtevézővé? Hogy fölébredjen bennetek az öncselekvés kötelessége? Hogy érdeklődés kelljen bennetek a saját egyházatok iránt? Hogy bevonulástok által még nemzetibbé, még magyarabbá tegyétek a magyar katolikus szellemet? Olyan nincs!

Mióta szűnt meg az önkormányzat liberális fogalom lenni? Mióta lett liberális eljárás az, hogy a kormány, hatalmának növelése érdekében, kézbekaparítja az egyházi vagyont? Milliókat zárni el attól, hogy kulturális feladatok teljesítésére szervekdedjenek, erőiket egyesítsék, tevékenységükkel közreműködjenek a közjó előmozdítására: ugyan magyarazzák meg már egyszer, mi hát a reakció, ha nem ez? Ha pedig reakciónáriusok, miért viselik a szabadelvű álarcot?

Léha felületesség összekeverni a magyar katolicizmus szellemét más országok katolicizmusának szellemével.

A magyar katolicizmus nemzeti tartalommal bővelkedik. Szerzet-rendeink kilencz-tized része egészelegelől jár a hazafias magyar szellem ápolásában. Semmivel sem áll hátrább, mint Sárospatak, Debreczen, Nagyenyed. Ezzel pedig sokat mondtam. Azonban jóval fölfülmulja magyaros érületben az állam

valamennyi középiskoláját. Magyar plebániáink szelleme intranzigens magyar. Történelmi vonások fűzik a hazához a magyar katolikus egyházat. A nemzet-fejlesztő történetírás és költészet birodalmában jelentékeny állást foglal el a magyar katolikus papság. Magyar szentek legendái adnak nemzeti koloritot hazánk katolicizmusának. Régi csatatérein együtt porladnak a papok csontjai a nemes-ség csontjaival.

Ez nem kozmopolita katolicizmus. Ez nem szövötközök idegen hatalmakkal. Ez a honvédek mellé állott, mikor hívta a haza. Alkotmányunk kiépítésében történelmi részt vett. Polgári szabadságunknak ellent nem állott. Népközt hazafiságban nevelte. Egyetlen felekezetiünknek sincs a régmúltból egyházi éneke a szenvedő, árvaságra jutott magyar hazáról, csak a katolikusoknak.

Ne tessék hát féltetni hazánk nagy érdekeit a katolicizmus szervekdedésétől. Ne kenjék rá az ultramontanizmus vádját, mert még papjai sem ultramontánok. Ezek a papok olyan jó magyarok és olyan jó hazafiak, miot bárki más. Szűnjék meg végre a liberális türelmetlenség. Az a kormány pedig, mely elvonja a magyar katolikusoktól azt a jogot, amit a szászok és oláhok gyakorolnak, ne hipokritászkodjék tovább és vegye le képérol a szabadelvűség álarczát. *Bartha Miklós.*

Tiszta választás.

Igazán felháborító az a mód, melylyel még most is lehet képviselőválasztást rendezni. Ha valaha bíró lóköttökkel merne úgy bánni, mint ahogy a szavazó polgárral bánnak még mindig nálunk, biztosan elcsapnák az állásából. De a választási basáskodás még mindig járja.

Mindenki tisztában van vele, hogy ha tapintatos a választási elnök, ugy a legkényesebb választás is simán folyik le. Tanu reá éppen Nagyvárad, mig hatszáz fegyveres katona és 30 zsandárral, csodás, titkos rendelkezésekkel, érthetetlen előre, hátra zavarásával a népek, a választásnak hajnalig való kihuzásával stb. feltétlenül izgatottságot fog csinálni a tömegben; — nem a szenvedély, hanem, az elnök.

Galgócson, hol a néppárti *Gagern* báró mandátumát állítólagos nem magyar honpolgársága miatt megsemmisítették, most *Meszlényi Pál* és *Rudnyánszky Béla* Apponyi dicstelen csapatjának egyik tagja (mikor kiléptek négyen

— Hát megérdemlem ezután, — gondolja a főhadnagy. Nem késő még. Lehet pótolni az elmulasztottakat. Új életet kezdek. Komoly, munkás életet. S megfogom mutatni, hogy Regécz főhadnagy tud dolgozni is, tud komoly, munkás életet is élni.

Es mintha mindjárt akarná kezdeni azt az új életet, — felkel, odamegy íróasztalához s valami szokatlan hévvel kezdi kirakosgatni fiókjait.

A korán búcsuzó nap utolsó sugarai ott tánczolgatnak a főhadnagy ragyogó attiláján, — mintha csak glóriával akarnák bevonni azt az embert, ki egyszerre magába szállt, ki egyszerre férfi akar lenni, komoly, munkás, gondolkozó férfi . . .

Egymásután szedi elő az illatos levélkéket, — mikből olyan átható, finom illat szállt oda a férfinhoz. Máskor ugy elkábította ez a finom, discret illat, — most nyugodt maradt. Egyenként vette kezébe a levélkéket, — elolvastott egyet-egyét — mosolygott is néha-néha, s aztán oda dobta maga mellé a — földre. Sokáig tartott ez a munka; sok édes emlék, sok mámorító óra szószólója röptült a földre. De Regécz folytatta az »irtó hadjáratot«.

Aztán fogyni kezdtek az illatos levelek. Jött utánna más, — óh nagyon is prózai dolog.

Igy egy — számla, — ott is egy, — ki virágárustól, ki szabótól, ki pinczértől. Ezek t még szivesebben dobálta — volna a főhadnagy

— de nem tette. Ezekre még szüksége van addig mig — kifizette őket.

El is tette félre. Aztán egyenként ujra elővette s bizony nagyon elborult a tekintete, mikor rémítő módon megnőtt az a numerus, — mit ott maga elé jegyezgetett s mi az ő hitelképességét állította nagyon is kedvező színbe. Szép összeg volt. Azelőtt soha eszébe se jutott Regécznek még erre is gondolni. Azt hitte elég, hogy eleget tesz kötelességének, ha ugy elseje körül egypár forintot dob oda egyiknek is, másknak is, — már a kinek jut.

De most nagyon is komolyan foglalkozott pénzügyi helyzetével. És ugy gondolkozott, hogy majd lassan-lassan kifizet mindent s aztán majd ugyis más életet folytat . . . Józan, gazdálkodó életet egyideig s aztán majd megházasodik s akkor lesz csak szép az élet!

Ennek a gondolatnak aztán ugy megörült, hogy szinte lázasan dobálta azt a sok-sok illatot lehelő levelet a kályhába. S aztán elnézte hosszan, sokáig, mint nyaldossák körül a piros, lobogó lángnyelvek azokat a szerelemre hivatott leveleket. Itt-ott még szemébe ötlött egy-egy vonás, betű; — ráismert az írójára is. Asszony volt, szép, nevető szemű, szerelemre szomjas asszony . . .

Ez egy kissé hullámzásba hozta szivét Megijedt, hogy eltűnik a nagy munkakedv, a nagy akarat. Elfordult a duruzsoló kályhától.

Odalépett az ablakhoz. Csak most vette észre, hogy mennyi időt töltött — egyedül. Már égtek a gázok, s az utcán már ott hőm-

pölygött fel alá az esti ember áradat. Itt-ott feltűnt neki egy-egy ismerős arc; egy-egy csengő kacaj is odahangzott hozzá.

Es amint nézte azokat az élet-vidor, a hidegtől kipirosodott arczu asszonyokat, amint nevetve, kaczerkodva libegnek tovább, — hirtelen az jutott eszébe, hogy tulajdonképen mit is csináljon ő most, a mi megfelelő volna előbbi nemes, férfias határozatának. Arra gondolt, hogy ir haza az édes anyjának egy szép, komoly levelet, — amelyben nem is fog — pénzt kérni.

Odaült az íróasztalhoz. De nehezen indult neki az írásnak. Bántotta az utcáról beható halk moraj, — csalta, hivatgatta egy-egy odaható asszonyi kaczagás.

Gondolkozott, . . . ujra emlékek ragadták meg a lelkét, mámorító, színes emlékek kaczagó szép asszonyokról, vidám, jókedvű fiukról . . .

. . . Felkötötte a kardját s pár perc mulva már ott sétált a korzón a kaczagó szép asszonyok között s nevetett velük ő is hangos jókedvvel, gondtalan kacajjal.

Elfeledte már azokat a komoly, férfias elhatározásokat . . .

Nem maradt meg belőle semmi. Hangulat volt az egész. Elnult, eloszlott, — mint szerte foszlik a könnyű, rózsás köd a napsugár első szerelmes csókjára . . .

Apponyi pártjából, akkor nevezte így őket Apponyi) lépett fel.

58 néppárti szavazót utasítottak vissza, mégis minden erőszak dacára *Meszlényi* lett a képviselő.

Hanem azért ez a jászberényi szagu választási művelet is — büntetés nélkül marad.

Hiszen csak választókról, nem vádlottokról van szó. Azokkal pedig lehet tenni akármit.

Hireink a következők:

A néppárt győzelme.

Galgóc, január 10. (Saját tud. táv. Feladatott reggel 2 óra 50 perczkor.) *Csillaghy* György választási elnök az első küldöttségénél 6 óra 30 perczkor lezárta a szavazást; a második küldöttségénél azonban tovább folytatják, mert még két község van hátra. 1 órakor a második küldöttség elnöke *Klobusiczky* Károly is kitűzte a zárórát éjfélutáni 2 órára. Ekkor *Rudnyánszky* 969, *Meszlényi* 1021 szavazattal bírt. Utóbbinak tehát 52 szótöbbsége volt. A pártok már annyira kimerítették minden erejüket, hogy ez a számarány aligha fog megváltozni. E szerint tehát a néppárt győzelme biztos.

Galgóc, január 10. (Saját tud. táv. Feladatott reggel 3 óra 5 perczkor.) *Csillaghy* György választási elnök hajnali fél 3 órakor kihirdette az eredményt, mely szerint *Meszlényi* Pál néppárti 1021 szavazattal *Rudnyánszky* Béla szabadelvű 969 szavazata ellenében 52 szótöbbséggel képviselővé megválasztott. Visszautasított 58 szavazat.

UJDONSÁGOK

Dr. Barabás Béla Nagyváradon.

Nagyvárad város polgársága nagy érdeklődéssel várja városunk országgyűlési képviselőjét: dr. *Barabás* Bélát, aki az októberi fényes győzelem után, mely a város mandátumával megajándékozta, ma érkezik először Nagyváradra.

El kell némulni minden pártpolitikának most, legalább ezt kívánja az ildomosság, mert dr. *Barabás* Béla ma már nem egy párt jelöltje, hanem Nagyvárad egész polgárságának törvényesen megválasztott képviselője és ezen minőségében először jön a város falai közé. Annál inkább parancsolja ezt az illendőség, mert képviselőnk érkezése is pusztán udvariassági aktus: köszönetet óhajt mondani a bizalomért, amelylyel megtisztelte a város polgárságának többsége. Eppen ezért ott lesz a város ez időszerinti feje a tanács tagjaival; s — hir szerint — a szabadelvűpárt tekintélyes tagjai sem zárják el magukat ez alkalommal.

A fogadtatás.

Dr. *Barabás* Béla ma, szombaton délután fél 4 órakor érkezik Nagyváradra a budapesti személyvonattal.

Pont 3 órakor lesz a gyűlés a Szent László-téren, a Sas-szálloda előtt s onnét kocsikon vonulnak ki a fogadtatáshoz.

Az első városi kocsin, a város színeit viselő lobogóval *Rimler* Károly polgármester-helyettes és *Szokoly* Tamás fognak ülni. A 2-ik

kocsin a 48-as párt lobogója lesz. Azonkívül még a testületek is kivonulnak lobogókkal.

A vasuti kocsiból kilépő képviselőt Nagyvárad város egész polgárságának nevében *Rimler* Károly pmh. üdvözi.

Dr. *Barabás* Béla válasza után egész ünnepélyességgel történik meg a bevonulás a városba. Az első kocsiban *Barabás* Béla és *Rimler* Károly foglalnak helyet, míg a 2-ik kocsiban *Szokoly* Tamás és még mások.

A Szent László-téren, hogy az érkezésnél zavar ne legyen, *Stern* Hermann, a 48-as párt alelnöke, 10—12 jelvényes rendezővel fogja fenntartani a rendet.

Dr. *Barabás* Béla a Sasban száll meg.

A beköszöntő.

A megérkezés után *Barabás* rövid pihe-nésre visszavonul. Ezalatt a Sas nagytermébe gyülekezik a polgárság, hogy meghallgassa *Barabás* beszédét. A terembe lépés bárkinek szabad, a karzatot azonban hölgyek részére tartják fenn s csak jeggyel lehet feljutni.

Öt órakor pártszínezet nélkül egy küldöttség hívja meg a képviselőt a terembe, majd a megérkezés után *Szokoly* Tamás rövid beszéddel nyitja meg a polgárság gyűlését s átadja a szót dr. *Barabás* Bélának, a ki megtartja köszönő beszédét.

Az ünnepélyre nincs rendezőség választva s éppen ezért az intézők nem akarnak pártszínezetet adni az egész ünnepélynek.

Barabás beszédének megköszönésével véget ér a mai ünnepség.

Vasárnap programja.

Holnap, vasárnap délelőtt dr. *Barabás* Béla látogatásokat tesz a város előkelőségeinél. Délután 4 órakor pedig az egyesületeket látogatja meg.

Este 8 órakor lesz a Sas nagytermében a bankett képviselőnk tiszteletére, a melyre a város összes polgársága hivatalos. Egy teríték ára 4 korona. Ezenkívül lehet étlap szerint is étkezni a mellék asztaloknál. A banketten nők is részt vehetnek, azonkívül a karzat tisztán nők részére lesz fentartva.

A banketten hivatalos tósztok is lesznek, de a szónokokat csak a társas vacsora előtt kéri fel.

A zenét a Bura testvérek kitűnő bandája szolgáltatja.

A bankettre ma, szombat este 8 óráig lehet jelentkezni *Szokoly* Tamásnál, *Stern* Hermannnál, *Stocker* Józsefnél, *Széles* Lajosnál, *Halász* Lajosnál, *Déry* Jánosnál, *Beczky* Lajosnál stb.

*

Hétfőn folytatja dr. *Barabás* Béla látogatását azon körökben, ahova vasárnap az idő rövidege miatt nem mehet el.

- Jan. 19. Katholikus Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
- Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
- Febr. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
- Febr. 27. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
- Márc. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
- Márc. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
- Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
- Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárőnnepélye.

* **Erzsébet kir. hercegnő esküvője.** *Erzsébet* kir. hercegnőnek *Windischgrätz* herceggel való egybekelése január 23-án fog megtörténni. A kir. hercegnő ünnepélyes renun- cziációja ennélfogva már január 22-én törté- nik meg, amely napon *Mária Valéria* kir. hercegnőnél a Burgban estély lesz.

* **Tisza Kálmán ismét beteg.** Mint sajnálattal értesülünk, *Tisza* Kálmán is- mét megbetegedett; tegnapelőtt kikocsiká- zott és meghült; kénytelen volt ágyba feküdni. A beteg állapota nem jó és *há- tározottan aggodalomra ad okot.*

* **Ezüst lakodalom.** Debreczenben egyik ismert városi tisztviselő, *Brancs* Károly és neje tartották ezüst lakodalmukat. Dr. *Wolaska* Nándor vál. püspök áldotta meg az ünneplőket s a házastársak egymás iránt való szeretetéről mély hatású beszédet intézett hozzájuk. A ma- gasztos ünnepélyt még szebbé s a maga ne- mében ritkává tette az a körülmény, hogy az ezüst lakodalmon ugyanazok voltak a vőfélyek és a nyoszolyó nők, a kik ezelőtt huszonöt évvel mint vőfélyek s nyoszolyó leányok, tanui voltak az ünneplő pár egybekelésének.

* **Félszázados szolgálat jutalma.** Ö Fel- sége *Oberdörfer* Péter kabinetüldöncnek, saját kérelmére történt végleges nyugalmazása alkalmából ötven évi hű szolgálata elismeré- seül az *arany érdemkeresztet* adományozta. — Tegnap ugyanezt a kitüntetést kapta *Mária Va- léria* főhercegné asszony komornája, — nemrégiben pedig *Blaháné és egy ötven esztendőig szolgált* néptanító. Tehát egyforma elismerés mindegyiknek. Demokraták vagyunk.

* **Játék a fegyverrel.** *Katona* Katalin 13 éves gyermekleány kis-báródi lakos, gör. kel. vallásu szüleinél vígan ünnepelték a karácsony estét. *Albucz* József molnár legény ugyancsak magyarázta a kis Katának a fegyver hord- erejét s egyszerre csak a vaktöltésre töltött revolver elsült s a kis leány baltenyerét tel- jesen összeroncoltta. A súlyosan sért't kis- leányt tegnap szállították be a közkórházba, a hol a megejtett operáció után állapota javult. Ez alkalommal *Becsey* rendőrőrmester ki is hallgatta a kis leányt az esetről.

* **Fizetése képtelen kereskedő.** A bécsi Creditoren-Verein jelentése szerint *Markusz* J. és társa nagyváradai kereskedő-czég fizetése képtelen lett.

* **Magyar munkások külföldön.** Bajoror- szágba nagy számmal tódultak ki a magyar munkások s most a munka megesappant és a szegény munkások ezrei és ezrei kereset nélkül vannak. Hogy a magyar munkások külföldre tódulását megakadályozza, figyei- metető körrendeletet bocsátott ki a belügy- miniszter az összes törvényhatóságokhoz. Nagy- várad város polgármesterei hivatala a követ- kezőkben adta közre a miniszter köriratát.

A közös külügyminiszter ur arról értesít, hogy Németországban a gazdaság és kereske- delem terén már hosszabb idő óta mutatkozó pangás folytán Münchenben a kereseti visz- onyok egyre rosszabbodnak. Az építkezés te- rén az utóbbi években mutatkozott fellendü- lés sok munkaerőt vonzott Münchenbe, me- lyek a most beállott változás következtében kereset nélkül maradnak. A munkanélküliek száma jelenleg a 10.000-et meghaladja s attól lehet tartani, hogy ezek száma a leg- közelebbi hetekben még gyarapodni fog. — Minthogy ezen munkanélküliek közt sok ma- gyar honos munkás is van, felhívom a tör-vényhatóságot, hogy a törvényhatósága terü- letén tartózkodó munkásokat a Bajoror- szágba és különösen Münchenbe leendő uta- zástól alkalmas módon, nevezetesen a hir- lapok útján is óvja. — Budapesten, 1901. évi december hó 27-én a miniszter helyett *Szűts* s. k. államtitkár.

* **Vizsgálatok a papnevelőben.** A helybeli I. sz. püspöki papnevelő intézetben tegnap kezdődtek meg a félesztendei vizsgálatok. A tegnapi vizsgálat a keresztény erkölcsstanból volt, melyet **Némethy Gyula dr.** tanár ad elő. A **Steinberger Ferencz dr.** apátkanonok lyceumi prodirektor alnökele alatt tartott vizsgálaton **Laurán Agoston dr.** pápai praelátus, kanonok is megjelent mint vendég, hogy a görög sz. növendékek előmeneteléről meggyőződjhessék. Ma lesz a dogmatika vizsgálat, melynek tanára **Lindenberger János dr.** Néhány nappal később következnek a többi vizsgálatok.

* **Kiss István műegyetemi tanár meghalt.** A magyar építészeti karnak gyásza van: **Kiss István** műegyetemi tanár, fővárosi építész meghalt. A haláleset híre mindenütt őszinte részvétet keltett, mert **Kiss István** kiváló szakférfi volt, a ki a külföld előtt is szép nevet vívott ki magának. Nevét különösen igazságügyi építkezéseinek czélszerű beosztása s architektúrája által tette ismertté. Ő tervezte a nagyvárad-i igazságügyi palotát is. Legutolsó alkotása a nyitrai törvényszék épülete volt. Temetése ma délután lesz a fővárosban.

* **Gödörök az Apácza-utcán.** Nagyvárad specialitását képezik azok a bizonyos járdák, a melyek mindenre alkalmasabbak, mint a járásra. Lehet belőlük várat építeni, toronyokat is emelni, lehet golyóüst gyurni, lévén az egész járda homokból. Van azonfelül ennek egyéb előnye is: ha elrendelik a járdák tisztogatását, nemcsak kitisztítani, hanem eltisztítani is lehet a járdát, úgy hogy nem marad belőle semmi. Az alapos tisztogatásnak eredménye aztán, hogy pl. az Apácza-utcán itt-ott akkora gödöröskék támadnak, hogy kisebbfajta malaczkok fényes sikerrel játszhatnak benne bujósdit. Persze az is megcsúsz, hogy egy-egy járókelőnek a lába téved bele este a nem nagyon ragyogó világítás mellett s a roppanó boka a megmondhatója, micsoda kellemes érzelmekkel jár az efféle. Ajánljuk az illetékes körök figyelmébe ez állapotokat, nehogy majd az Apácza-utczáról énekeljék az ismeretes nótát:

Arok is van, gödör is van.

* **Rendőrkapitányi értekezlet.** **Gerő Armin** rendőrkapitány a szokásos havi értekezletet tegnap délután tartotta meg a rendőrtisztikaral, mely alkalommal több fontos kérdés nyert elintéztést.

* **A drozdai kérvény.** Furcsa kérvény, az bizonyos. Nincsen benne egyéb, mint az, hogy a törvény ezentúl engedje meg bizonyos esetekben a gyilkosságot. A kérvényt az orvosok terjesztették az országgyűlés elé és csak azt a csekélységet kívánják a humanizmus szent nevében, hogy a törvényhozás tagjai engedjék meg a gyógyíthatatlan betegeknek, hogy saját kívánságukra az orvos gyorsan ölü mérget adhasson nekik, hogy kinjaiktól megszabaduljanak. Kacszagnunk kellene ezen az operettbe illő dolgon, ha nem volna olyan komoly. Hát az a sokat hangoztatott humanizmus csak arra jó, hogy mielőbb a másvilágra küldhessék az emberek ezreit, a kikre az orvostudomány kisüti, hogy a gyógyulás ki van zárva? Hát olyan csálhatatlan az orvosi tudomány, hogy a kire ráfogja, hogy el kell pusztulnia a betegségben, az el is pusztul? Vagy nem történt-e meg akárhányszor, hogy az orvosok által halálraítélt beteg fölgógyult és egészséges korában szánakozva emlegetté az orvosait. De meg, ha tényleg bele kell halnia, nem azt kívánja-e épen az a humanizmus, melyet folytonosan az ajkukon hordoznak, de melyről a szívük nem tud semmit, hogy a beteget ápolják, gondozzák és hogy vizsgálják, csalják az emberszeretet nevében, ne pedig, hogy ennek a jómagával tehetetlen embernek megmondják, hogy elpusztul és az esetleg reménykedőnek a szívébe tört döfjenek? Szerencsére a törvényhozó testület tagjai elvetették a kérvényt, mint a mely ellenkezik a

többi törvényekkel. Mert ha nem teszik azt, könnyen megtörténhetett volna, hogy a nők az anyósaik meggyilkolását, a gyermekek a mostoháik láb alól eltevését, a bakák a káplárok megmérgezését stb. követelhetnék volna a humanizmus szent nevében, mert így kinzókiktól és kinjaiktól megszabadulnak. Istentelen világot élünk és a tudomány istentelen bajnokai már megengedett gyilkosságot kérnek. Ugyan kérdjük már most, hogy hány orvos, a ki esetleg tudja, hogy halálos bajban szenved, köszönné meg kartársának azt a szívességet, hogy méreggel segíti ki az árnyékvilágból? Vessenek magukra és ne rontsák még jobban a társadalmat, melynek ma egyik — szerintük gyógyíthatatlan — rákfenéje éppen a vállalatlanság. Mi azonban azt reméljük, hogy ez a gyógyíthatatlan kór idők folyamán gyógyítható lesz.

* **Hajóközlekedés a Körözsön.** A nagyvárad-i hegyen szőlővel bíró várad-velencei lakosok kérelmére Nagyvárad város tanácsa egy csolnakot szerzett be, a melyen a felső vasúti hidnál közelebb jutnak a lakosok a szőlőbirtokokba. Kikötötte azonban a város, hogy a csolnakon leendő átkelésért nem szedhetnek díjat s az alkalmatosság csak az illető szőlőbirtokosok által használható. Azonban okvetlenül szükséges, hogy valaki kezelje a csolnakot s egyúttal őrizete alatt álljon. A v.-velencei közbirtokosság azon kérelemmel járult a városhoz, hogy adjon felhatalmazást hajódíj megállapítására. Ebből fizetnék a hajóst, az összeget pedig arányosan kivetnék a v.-velencei szőlőbirtokosok között.

* **Helyesbítés.** Tegnapi számunkban „*Tánc a halálba*” cím alatt közölt hírnkbe a rendőri kommuniké nyomán hiba csúszott be; a sajtóiroda felszólításának készséggel teszünk eleget e helyesbítéssel. A hirtelen haláleset ugyanis nem **Goldstein** helyi lakost, hanem **Holstein** debreczeni lakost érte, ki fia lakodalmára jött városunkba.

* **Találtatott egy darab kitöltetlen de aláírt váltó, egy darab kalapács és 2 kulcs; mindezen tárgyakat igazolt tulajdonosai **Mendelényi Béla** rendőrfogalmazónál átvehetik.**

S P O R T.

Vadászat Geszten. A Tisza uradalomban Geszt község határában ma és holnap nagyszabású hajtóvadászat lesz, a melyen dr. **Beöthy László** főispán, **Szunyogh Péter** alispán és a környék nagybirtokosai vesznek részt.

IRODALOM.

Arménia. Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **Szongott Kristóf.** Január. Todrán **Endre Auróra** könnyvnyomdája 1902. A napokban, fájdalom, elég korán elhunyt **Molnár Antal** érdekes cikke kezd meg az idei évfolyamot. A Tigris meléki vasut jelentőségét tárgyalja, mely a Persa-öblöt fogja gyorsforgalmi összeköttetésbe hozni Konstantinápolylyal, Európával s kétségkívül új idöket fog földeríteni a két folyam, egykor a műveltség fényében ragyogó, most pusztaságá, sakálók tanyájává vált vidékére. Kiemeljük még e füzet gazdag tartalmából a san lazzarói generális vikárius, a nov. 22-én jobblétre szenderült **Alisan Leó** emlékének szentelt költeményt, mely egy arcképpel együtt van közölve, valamint **Kisselik Károly** nyelvudományi cikkét: »Az újabbkori örmény nyelvhasználat történetéhez« címmel. A tudós buzgó szerkesztő folytatja a füzetben is »A magyarországi örmények ethnographiáját«. Elmondja a többi közt a szamosujvári híres **Rubens-kép** megszerzésének történetét, melyet a jó szamosujvári örmények e század elején **Ferencz királytól** kaptak elismerésül azon anyagi áldozatoknak, melyeket **Szamosujvár** polgársága a

francia háboruk alatt hozott a haza oltárára. Ugy látszik maga a király is megbánta, hogy a **Rubens-képet** eligerte a **Belvedere**-ből, de az örmények a királyi szó szentségére hivatkozva, mégis megkapták a nagy flamand mester e remekét, amely kétségkívül a legszebb **Rubens-kép** Magyarországon, de mindenesetre a legértékesebb oltárkép. Érdekesekek még, amiket a szerző az örmények fényűzését korlátozó, illetőleg viseletét szabályozó rendeletekből közöl. A régi jó világban az atyáskodó kormányoknak arra is volt gondjuk, hogy mindenki állásához mért öltözetben jelenjék meg a nyilvánosság előtt. A derék folyóirat egész évre csak 8 korona. Melegen ajánljuk.

MULATSAG

FARSANGI NAPTAR.

Január 11. Középiszkolai ifjuság próbabálja.
Jan. 12. Batyubál P.-Szöllősen.
Január 12. Ipartestületi ifjusági táncestélye.
Január 18. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Fan. 25. Nőegylet táncestélye a Kereskedelmi Csarnokban.
Jebr. 2. A 48-as Népkör táncestélye.
Febr. 5. »Helyőrségi bál« a Keresk. Csarnokban.
Február 8. Katholikus kör bálja.

A nőegylet táncestélye. Kedélyesség dolgában egyike lesz a legelsőeknek az idei farsangi szezonban a **Biharmegyei Nőegylet** január 25-iki táncestélye. A rendezőség tegnap állapította meg a mulatság részleteit a következőkben:

A táncestélyt a **Kereskedelmi Csarnok** nagytermében tartják meg; előzőleg a 37. gyalogezred zenekara rendez hangversenyt felterítés mellett. Hogy a tánc későre ne maradjon, a hangverseny pontban 8 órakor kezdődik. Hangverseny után elszedik az asztalokat (a tisztú estély mutatta meg, hogy az egész 5 perc alatt megtörténik), ez időre a közönség áthúzódik a czukrászdába s az étterembe. Hogy mikor végződik a tánc, azt pontosan megmondani nem lehet, de minden valószínűség szerint napfény mellett. A rendezőség ez uton is kéri a hölgyeket, s siveskedjenek egyszerű ruhában megjelenni.

A középiszkolai ifjuság táncmulatsága. Ma este tartja meg a helybeli középiszkolák ifjusága **Meluch Lajosné** urnő védnöksége és **Kovács Tivadar** balletmester vezetése alatt álló középiszkolai kolonestélyek befejezésül a »Zöldfa« szálloda termeiben táncestélyét. Az estély iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A buzgó rendezőség minden lehető elkövet az estély sikere érdekében és a megjelenő hölgyeket díszes tánczrenddel lepi meg. Belépő-díj: családjegy 3 személyre 3 kor., (minden további személy 1 kor.) Személy-jegy 2 kor. Diák-jegy 1 kor. Kezdeté este 8 órakor.

Batyubál Szöllősen. A peczeszöllősi olvasó-egylet 1902. évi január 12-én, vasárnap **Pecze-Szöllősen**, az ovoda helyiségben saját pénztára javára zártkörű batyubált rendez. Belépti-díj: személyenként borellátással férfiaknak 2 korona, nőknek 1 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Jogászálet.

Vasárnap) d. u.: **Goldstein Számi.**
este: **San-Toy.**

Hétfőn: Nagyon szép asszony.

Keddén: Buborékok.

Nagyon szép asszony. Érdekes előadás lesz a színházban hétfőn. Egy bájos, szellemes francia vígjáték, a **Nagyon szép asszony** kerül színre, melynek főszerepét **Szohner Olga** játssza, **Bognárnak**, **Krasznainak**, **Bérczinek** van még igen jó szerepe a kedves vígjátékban.

A ma esti bemutató. Karácsonyi Aladár boházata, a Jogászélet, amelyhez Váradi Aladár karmester irt zenét hosszú és gondos készülődés után ma este kerül bemutatásra a Szigligeti-színházban. A mulatságos darabból sok próbát tartottak s úgy a rendező, mint a szereplő színészek a legnagyobb igyekezettel azon vannak, hogy a boházata eredeti ötleteit gyors jeleneteket helyzet komikáit teljes hatással juttassák érvényre. Amon Margit jogász csárdása a bemutató egyik kiváló érdekessége, a melyet a *Bálky* Endre által szerzett »Eve«-bórdal után fog táncolni az első felvonásban.

Vasárnap a színházban. Vasárnap este kerül színre a színházban »San Toy«, ez a népszerű bájos táncoperett az ismert jeles szereposztásban. Délután az elévülhetetlen mulatságos »Uj honpolgár« fogja mulattatni a délutáni közönséget. A »San-Toy« előadására már is történtek jegy előjegyzések.

Buborékok. Arra a kivételes szép sikerre, amelyet Csiky darabja, a »Buborékok« a minap aratott, a színház vezetősége megismétli a vigjáték előadását. A »Buborékok« kedden kerül színre.

Érdekes vendégfellépés. Érdekes vendégszereplésre készül a színház. Egy fiatal, talentumos művész, Sarkady Adél, ki most végezte a színészközlét, mutatkozik be Nagyváradi színházba járó közönségének. A fiatal szobret-énekesnő a »Baba« és a »San-Toy« operettekben fog fellépni, eddigi tervek szerint e hó 20-án és 23-án.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 105.

Idénybérlet 98.

Ma, szombaton, 1902. január 11-én

Jogászélet.

Boházata.

S Z E M E L Y E K :

Gomba Flórián	— — —	Füredi József
Gomba Flóriáné	— — —	Lanyi Edith
Csurai András	— — —	Bognár János
Csurai Gyuri	— — —	Dési Alfréd
Spáda Viki	— — —	Szarvasi Sándor
Báró Barakonyi Friczi	— — —	Pataky Béla
Dobóczy Vili	— — —	Amon Margit
Betti	— — —	Kulinyi M.
Krautopf	— — —	Béreczi Gyula
Sztrimbanyek	— — —	Krasznay Andor
Török Tóni	— — —	B. Horváth Irma
Klári	— — —	K. Biró Anna
Nelli	— — —	Tóvári Anna
Miczi	— — —	Lengyel Klári
Tini	— — —	D. Tóth Erzsé
Lili	— — —	M. Kéry Jolán
Pénzeslevélhordó	— — —	Vank István
Szabólegény	— — —	Szabó S.
Nyomdászinas	— — —	Balláné

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 ft 50 kr. Körzék 1 ft 20 kr., Tálalásék 1 ft. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr., Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap vasárnap, január 12-én

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

GOLDSTEIN SZÁMI.

Boházata.

este 7 órakor, rendes helyárrakkal

S A N - T O Y.

Operett.

Igazságszolgáltatás.

Elővételi uzsora.

Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnök, az uzsora vétségével vádolt *Vladán* György és társai ügyében, a már csütörtökön megkezdett tárgyalást tegnap folytatta.

Az ügyben berendelt tanúk közül a nap folyamán 13 tanút hallgattak ki, kiknek a vallomásaiból kitűnik, hogy a vádlottak, — bár a törvény álcája alatt — számos uzsora természetű ifj. *Román* György mézesi gör. kel. lelkész esetéhez hasonló manipulációt folytattak.

A szegény tanulatlan oláh emberek tudatlanságuk áldozatai lettek, a vádlottak vétkes, rosziindulata folytán. Némelyek, mint a tárgyaláson tett vallomások igazolják jó formán nem is tudták, hogy milyen tartalmu kötelezvényeket láttak el kézjegyekkel s a horogra kerülteknek fogalmuk sem volt a kötelezvény jogi természetéről.

A vádlottak állítják ugyan, hogy az okirat tartalmát és jogi következményét megmagyarázták a sértetteknek, de a sértettek ennek ellenkezőjét állítják s vallomásaikra meg is hiteltettek.

Az idő előrehaladottsága folytán az elnök a tárgyalás folytatását mára halasztotta.

Ki a legény a csárdában?

Még az 1899. évi december 3-án történt a dolog, a melyben *Millye* Gyula elnökleite alatt hozott tegnap ítéletet a bíróság felelvteli tárgyaláson.

Legény virtus miatt kaptak 8—8 napi fogházat a vádlottak: *Debreczeni* Lajos és *Demeter* János bájoki legények, mivel a falusi bál alkalmával alaposan eltárgálták *Balogh* Sándort, ki Juliskája kedvéért egész reggelig a *Zöldre van a rácsos kapum festve*, akarta huzatni. Bosszantotta a dolog az összes vigadókat, de hiába, Balogh fizette a cigányt s így a more csak Sanyi urnak engedelmesskedett.

Reggel felé azonban már Debreczeni és Demeter türelmének vége lett sfelszólították az akaratokodót a nőta abhahagvására. Balogh nem olyan legény ám a talpon, hogy beadja a derekát s büszkén kiáltott a cigányoknak: *Huzd more, huzd csak a nőtámat!* Majd meg látom én ki a legény a csárdában!

Ez már nyílt kihívás volt, a mit jó vérű legény el nem törhet. Előkerült a garasos bicska a eszmaszárból s miután alaposan összeszurkálták Baloghot, szépen kitétték az ajtón s utánna kiálták: No komám, ki a legény a csárdában?

TAVIRATOK

Belgrádi viszonyok.

Budapest, jan. 10 (Saj. tud. táv.) Belgrádból jelentik, hogy *Sándor* szerb királyt a múlt év izgalmai teljesen kimerítették. A trónörökösödési kérdés s a nép elégtelenségével szemben való magartatása tanujelei annak, hogy a fiatal Sándor nemcsak testben, de lélekben is teljesen elgyengült. Tökéletesen apatikus lett. A nép elégedetlenkedik, döntő fordulattól félnek, szóval a szerb viszonyok nem valami kecsegtetők. Ehhez járul még a kormányférfiak féltékenykedése.

Az Osztrák-magyar-bank osztaléka.

Bécs, jan. 10. Az osztrák-magyar bank főtanácsának mai ülésén előterjesztett 1901. évi zárszámadás szerint a múlt évi egész osztalék részvényenként 686 korona, vagyis a részvénytőkének 1.9%-a. Eszerint a múlt év második felére szóló szelvényre 406 korona jut. A két kormány összesen 1,889,871 koronát kap az 1901. év jövedelméből. (M. T. I.)

Petőfi koponyája.

Budapest, jan. 10. (Saját tud. táv.)

A nagyszabeni főgymnázium muzeumának Hudia érsek ajándékozta Petőfi állítólagos koponyáját, a ki ezt Reichenberger orvostól kapta. Reichenberger a csatamezőn midőn Petőfi holttestét meglelte, levágta a fejét s hosszú éveken át ereklye gyanánt is őrizte. Ezen koponyán a Jókai által megjelölt ismertető jelek felismerhetők, a kiálló szemfog s a ki-domborodó homlokcsontok tisztán észlelhetők.

Párisi magyarok kérelme.

Budapest, jan. 10. (Saj. tud. távir.)

A párisi magyarok lelkéből úgy látszik nem halt ki a honszeretet s a szülőföldre való emlékezés, legalább az a beadvány, melyet külföldön lakó véreink a párisi előjárósághoz intéztek, ezt sejtetik velünk. Ugyanis párisi testvéreink kérelemmel járultak Páris előjáróihoz, hogy a város egyik utcája »Rue de Budapest«-nek neveztesse el.

Molnár Antal temetése Szamosujvárott.

Szamosujvár, január 10. *Molnár* Antal tegnap óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A gyászszertartáson majdnem egész Szamosujvár ott volt, a képviselőház küldötteiként gróf *Bethlen* Bálint, *Issekutz* Győző, gróf *Wass* Béla; a képviselőház jegyzői karának megbízottjaként gróf *Eszterházy* Kálmán országgyűlési képviselők vettek részt a temetésen. Szolnok-Doboka megye küldöttségét báró *Bornemisza* Károly főispán vezette, Kolozsmegye küldötteiként pedig *Dózsa* Endre alispán és *Zabulik* László főgyógyász jelentek meg. A menet a vasuti indóhaztól a gyászlobogókkal feldíszített város főutcáján haladt az örmény-katholikus plebánia-templomhoz, hol *Bárány* Lukács kanonok-plebános f nyes segédlettel rekviemet tartott, melynek végeztével a város polgárai a koporsót, mely teljesen el volt koszorúkkal borítva, a temetőbe vitték, követve ezekre menő beláthatatlan tömegtől. A temetőben a város által kijelölt diszírhelely-nél *Esztegar* Gergely gymnasiumi tanár és lelkész mondott megható gyászbeszédet és beszéltetés után az egész közönség meghatott zokogása között bocsátották a sírba a közszertartásban álló férfit. Az elhunyt özvegye a gyászszertartás után megőrt szívvel mondott hálás köszönetet a képviselőház küldötteinek és *Todorffy* Lukács polgármesternek azért a megtisztelő részvétért, amelyet a város közönsége boldogult férje irányában a gyászeset alkalmával tanusított.

A harez a liberálisok és klerikálisok között.

Madrid, január 10. A Correo jelentése szerint tegnap Saragossában liberálisok és klerikálisok között összeütközésre került a dolog. A liberálisok bevették a jezsuita kolostor ablakait és be akartak nyomulni a kolostorba. Mindkét részről lövések dördültek el és néhány ember megsebesült. Végre közbelépett a csendőrség és fegyverrel állította helyre a rendet. (M. T. I.)

Vád alá helyezett orvosok.

Budapest, január 10. (Saj. tud. táv.)

A pestvidéki törvényszék büntető tanácsa *Bellard* Gyula és *Tahn* Ferencz orvosokat gondatlanságból eredő szándé-

kos emberölés miatt helyezte vád alá, a miért a segélyeket igénybe vevő Czimerman Jakabot, kit Budafocon Hillinger Győző megkéselt, felületesen gyógykezeltek, sebére L. nyha hűtések alkalmaztak, sőt egyizben a tájdmak enyhítésére hánytatót adtak neki.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

Zawilowski Máriára függesztett tekintettel elgondolta, hogy ha őt érte volna a szerencse, hogy a magáénak mondhasza, nem szívná olyan élvezettel a szivart, nem merülne üzleti beszélgetésbe, hanem térden állva imádná őt! S a szende női arcz, a szép nyári est behatása alatt megszállta az ihlet.

Halkan, majd mind hangosabban szavalni kezdte utolsó költeményét, a Havas hegyormokát. A versek az érintetlen tisztaságnak, az elérhetetlennek nostalgiját lehelték.

Csendben, elragadtatva hallgatták. Őt magát is elragadta a költészet s a szerelem. Csak akkor tért magához, mikor Polanieczkiék kocsija megállt kapuja előtt.

— Tehát holnapután öt órakor! — szolt Mária.

— Igen, — felelt Zawilowski, s csókot nyomott a fiatal asszony kezére.

A csillagos ég alatti séta, a zengzetes versek meghatották Máriát, szívében eddig néma hurokat penditettek meg.

Karját férje nyaka körül fonva, mondta: — Ó, Stas, milyen jó élni és szeretni egymást!

Es Stas szórakozottan felelt: — Sohasem vontam ezt kétségbe.

Másnap Zawilowski költeménye megjelent egy újságban. Polanieczki főhangon olvasta, de megszakadt a varázs, a versek nem hatottak.

— Tegyük el Linette számára! — mondta Mária.

— Igaz. Tehát holnap lesz a fontos találkozás. Mindenáron új szakaszt akartok kezdeni a szegény fiú életében?

— Igen, — felelt Mária, — Annette eszméje eleinte meglepett, de végre is, miért ne? (Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Az enyhe tél és a szőlők. Három esztendővel ezelőtt, midőn szintén ilyen enyhe tél volt, sok keserűséget okozott a szőlősgazdáknak az ugynevezett *molypille*. Most ha újra kitelelnék a moly pondrói, úgy el fognak szaporodni, hogy bizony a szőlősgazdáknak újra félniök kell a molypille iszonyu pusztításaitól.

A megpenészedett füstölt huson a következő módon segíthetünk: Egy tálba tegyünk közönséges konyhasót s öntsünk erre csak annyi vizet, hogy a só péppé olvadjon. Kenjük be most ezzel a hust s kis idő múlva törölgesdük szárazra, mire a penész elpusztul. Ezután rakjuk a hust száraz és szellős helyre s ne féljünk az újabb megpenészedéstől.

Reich Jenő és Társa

Vásároló jelentése.

— A szegény nő eredeti távirata. —

Dr. Köszöcs.

Budapest, január 10.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Államvasút	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	483.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Helyi hírek.

Budapest, január 10.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisz	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, árpa	—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti Áru- és Értéktőzsdén 1902. január 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.90
Magyar koronajárdék	95.25
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,75%	121.35
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 3,75%	100.70
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ban	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	94.20
Italméltó jog megváltási kötvény	101.10
Horvát-szlávönföldterhermentesítési kötvény	94.20
Magyar nyeremény-sorsjegyek-kölcsön	178.50
Tízszázalékos szerinti sorsjegyek-kölcsön	148.50
Osztrák járdék papírban	99.45
Osztrák járdék ezüstben	99.40
Osztrák járdék aranyban	118.90
Osztrák korona járdék	96.—
Osztrák államsorsjegyek	144.—
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	657.50
Osztrák hitelintézet részvény	642.75
Párisi viza	95.15
20 frankos arany (Bápostelegraf)	19.03
Németbirodalmi márká	117.20
London viza	239.25
30 márkás arany	23.42

A szerkesztését felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

12889/1901. szám.

Hirdetmény.

A városi mérnöki hivatal bejelentése szerint az utczejelző és házszámablak a város belterületén levő házakra felerősítve lettek; miután a házszámablak előállítás és felerősítési költségét a vonatkozó szabályrendelet értelmében a városi pénztárnak az illető háztulajdonosok megtéríteni tartoznak; a tanács felhívja az érdekelt összes háztulajdonosokat, miszerint a házszámablak tekintetében netán fennforgó bárminemű kifogásaikat, panaszukat jelen felhívás közzétételétől számított 15 nap alatt a városi mérnöki hivatalnál szóval vagy írásban jelentsék be.

Felkéri egyben a tanács a város közönségét, miszerint a folyó évi február hó 1-től hivatalos beadványaikban, bejelentéseikben stb. az új utca elnevezéseket és a házszámablakon foglalt házszámokat úgy, amint azok a felerősített házszámablakban vannak (az új és régi házszámoknak tört alakban leendő kiírásá-

val) használni s ez által a hatóságot az új utca elnevezés és házszámablak használatának életbeléptetésére irányuló törekvésében támogatni sziveskedjék.

Kelt Nagyvárad város tanácsának 1902. január hó 8-ikán tartott üléséből.

Rimler Károly,

h.-polgármester.

MEGHIVÓ.

A

»Polgári takarékpénztár részvénytársaság«

az alapszabályok 12. §-a értelmében

1902-ik évi január hó 26-ik napján d. e. 11 órakor

Nagyváradon, saját üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-u. 4. sz. a.)

VIII. évi rendes közgyűlését

fogja megtartani, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12. és 25. §§-ainak figyelembevételével azzal nivatnak meg, hogy a ker. törv. 198-ik §-a alapján a felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleget a közgyűlés elé terjesztendő igazgatósági jelentéssel együtt, a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg a részvénytársaság üzlethelyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetik.

A közgyűlés tárgyai:

1. A zárszámadások és mérleg előterjesztése és az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
2. A nyereség felosztása iránti határozat és a kifizetés idejének meghatározása.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat.
4. 8 rendes választmányi tagnak 3—3 évre, egy rendes választmányi tagnak 2 évre és 3 pótválasztmányi tagnak 3—3 évre leendő megválasztása.
5. Igazgatósági jelentés a tiszti nyugdíjalapról.
6. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1902. január hó 10.

Az igazgatóság.

Jegyzet: Az alapszabályok 13. §-a: Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg a társaságnál legalább 1 hó előtt saját nevére irt részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár-pénztárba letenni, hol az őt illető szavazatszámot előtűntető tértívennyel láttatik el, mely egyszersmind a szavazásra igazoló jegyül szolgál.

Most lehet legolcsóbban

női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt

beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

226-0-155

A Polgári takarékpénztár részvénytársaság

1901. évi

ZÁRSZÁMADÁSA.

TARTOZIK.	Mérleg-számla.				KÖVETEL.			
Vagyon	kor.	fil.	Teher	kor.	fil.	kor.	fil.	
Pénzkészlet	75244	98	Részvénytőke 2500 darab részvény á 200 korona			500000		
Váltó-tárcza	1862090	88	Tartalék-alap *	33393	18			
Jelzálog kölcsönök	176156		Ez évi 5% kamata	1669	65	35062	83	
Előlegek értékpapírokra	33302		Nyugdíj-alap **			9059		
Zálogkölcsönök	2911		Betétek könyvecskékre			1468838	93	
Értékpapírok	4225		Visszleszámitolás			877674	09	
Adósok folyószámlában	722115	86	Hitelezők			11482	95	
Különféle ingatlanok	87594	32	Árverési többlet			124	30	
Felszerelvények	5000		Fel nem vett osztalék 1898-ik évről	60				
Előre fizetett visszleszámitolási kamatok	5300		» » » » 1899-ik »	84				
			» » » » 1900-ik »	240		384		
			Előre felvett kamatok:					
			Váltók után	22320				
			Jelzálog kölcsönök után	1275				
			Előleg » »	185				
			Zálog » »	21	20	23801	20	
			1900. évi nyereség áthozat	176	11			
			1901. évi tiszta nyereség	47336	63	47512	74	
	2973940	04				2973940	04	

* Ez évi hozzájárulással 40.000 K. — f.
** » » » » 10.005 K. 72 f.

Nyereség- és veszteség-számla

Veszteség	kor.	fil.	kor.	fil.	Nyereség	kor.	fil.	kor.	fil.
Üzleti költségek			10751	65	Nyereség áthozat 1900-ik évről			176	11
Díjazások			17679	83	Kamatok:				
Kamatok:					váltók után	149067	47		
betétek után	61448	75			jelzálog kölcsönök után	13174	80		
visszleszámitolás után	44497	85			előleg » »	3210	57		
5% tartalékalap után	1669	65	107616	25	zálog » »	379	64		
Adó:					értékpapírok »	1146	39		
állami és városi adó	7731	59			folyó számlák »	46295	64	213274	51
betéti kamat »	6144	88	13876	47	Ingatlanok jövedelme			3521	07
Különféle leírások			6136	11	Jutalék			4412	56
Előre felvett kamatok:					Leirt követelésekből befolyt			690	
váltók után	22320				Előre fizetett visszleszámitolási kamat			5300	
jelzálog kölcsönök után	1275								
előleg » »	185								
zálog » »	21	20	23801	20					
1900-ik évi nyereség áthozat	176	11							
1901-ik » tiszta nyereség	47336	63	47512	74					
			227374	25				227374	25

Nagyvárad, 1901. december 31.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Fleischacker Hugó,
pénztárnok.

Aezél Zsigmond,
főkönyvelő.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Sarkadi Tihamér,
elnök.

Dr. Kiss Döme,
elnök.

Heringh Sándor, **Moskovits Mór,**
Darvassy Lajos, **Rothmann Jakab,**
Laendler Ferencz, **Weisz Izidor,**
vezérigazgató.

Dr. Munk Béla,
Dr. Weisz Márton,

Dr. Grósz Menyhért